

A szakmai munka folytatódik tovább

Herboly Domonkos négy év után távozik Debrecenből

A Debreceni Filharmonikus Zenekar és Kodály Kórus igazgatója, Herboly Domonkos december végén adta be a lemondását, s erről a posztról négy teljes esztendő követően távozik 2010. február 28-án. Úgy véli, az általa kitzűzött célok az alatt az idő alatt nagyrészt sikerült megvalósítani, hiszen mind jogi, mind anyagi szempontból stabilizálódott az összevont intézmény helyzete, s mindkét együttesnél magasabb színvonalúvá vált a művészi munka. De azt is látja, hogy utódjára várnak még nehéz feladatok, hiszen némileg csökkent a támogatás összege, s ideje lenne már a zenekar próbatermét is felújítani.

┃ Miért döntött úgy, hogy beadja a lemondását?

– Ennek a döntésemnek egyetlen oka van: a családom bővült, tavaly novemberben megszületett a második gyermekem. Így most már úgy érzem, hogy ennek az ingázásnak Budapest és Debrecen között vagy a család, vagy a munka látja a kárát. Ezt pedig nem szeretném. Ezért adtam be a lemondásomat decemberben, s még 2010. február 28-ig vagyok hivatalban.

┃ Bár új naptári évben válik meg a debreceni munkájától, ez mégis azt jelenti, szezon közben távozik. Mennyiben jelent ez nehézséget a zenekar és a kórus számára?

– Tényleg évad közben távozom, de ez nem okoz problémát az együtteseknek. Egyébként is elképzelhető, hogy a jövőben változik a szervezet, hiszen új ciklus kezdődik, s nem tudni még, milyen úton megy tovább mindez... Az utóbbi esztendőben ugyanis Debrecen kulturális élete és közege nagyon megváltozott. Megszületett a MODEM, megnyílt a kultúra széles spektrumán mozgó Kölcssey Központ, így kicsit újra kell majd tervezni mindent. Mindez azonban már az utódomra vár, hiszen az álláshelyemre nemsokára pályázatot fog kiírni a város. De úgy vélem, mostani távozásom nem zavarja különösebben az együtteseknél folyó munkát, hiszen az idei év készen van, a következő szezon tervezésével pedig elkészülünk február végéig. A művészeti vezető, Kocsár Balázs pedig marad, így azt a koncepciót, amit eddig valósítottunk meg, viheti tovább. Egyébként művészeti kérdésekben Kocsár Balásznak eddig is szabad keze volt. Én inkább az üzemeltetésért feleltem, azért, hogy a négy évvel ezelőtt létrejött formáció, a zenekar és a kórus jól tudjon dolgozni.

┃ Igazgatóként az volt az elsődleges feladata, hogy ennek az intézménynek felállítsa, megteremtse a jogi kereteit, és az anyagi fedezetét biztosítsa...

– Véleményem szerint, mindez sikerült, s ezt az eltelt évek is igazolták. S annak is örülök, hogy úgy távozom, hogy a kórus életét is sikerült megnyugtatóan rendezni, hiszen Pad Zoltán személyében novembertől kineve-

zett, új vezetője van az együttesnek, s a kar nagy elég határozott elképzelésekkel rendelkezik. Kocsár Balázs is kiváló szakembernek tartja, az utóbbi hónapokban már beigazolódott, hogy remekül tudnak együtt dolgozni. Ilyen értelemben a távozásom az egyik legjobb időszak, hiszen nem zavarja a szakmai munkát.

┃ S az utódjának segíteni fog még a felkészülésben?

– Nem, mert csak a távozásomat követően fogják kiírni az igazgatói pályázatot. S ebben az átmeneti időszakban az intézmény gazdasági vezetője veszi majd át az igazgatói feladatkört. Természetesen – bárkit is válasszon a város – ha az új igazgató megkeres hogy segítsék, segíteni fogok.

┃ A Debrecenben töltött, elmúlt négy évre visszatekintve mivel elégedett, s mi az, amiben nem sikerült megvalósítania az elképzeléseit?

– Két dologgal vagyok elégedett. Sikerült az intézményt átsegíteni az összevonást követő, nehéz időszakon. Ráadásul szellemi kapacitásban is gazdagodott az intézmény. A minőségi szakmai munka folytatódik a Kodály Kórusnál, a zenekar pedig sokkal jobban szól, mint négy esztendővel ezelőtt. Bár ez inkább Kocsár Balázs érdeme, én mindehhez csupán a hátteret teremtettem meg. Azt, hogy az intézmény működése teljesen stabil legyen mind anyagi, mind jogi szempontból. Ugyanakkor azt is látom, hogy bizonyos területeken a zenekar nem tudott továbblépni, s ez a számomra is kudarc. A Debreceni Filharmonikusoknak nem sikerült sem országos, sem nemzetközi szinten kilépni a korábbi pozíciójából... Természetesen tudom, hogy az együttesünk helyzetét az is nehezíti, hogy az ország zenekarai közül talán mi látjuk el a legnagyobb szolgálatszámot, 150!-et a színházban. S ahhoz képest különösen magas ez a szám, hogy kevesen, összesen 80-an vagyunk. Persze az együttes tagjai szeretik az operát, s mindenképpen gazdagítja a zenekari munkát, de így nehéz...

┃ Kocsár Balázs, aki felbírta a figyelmét annak idején erre az igazgatói pályá-

zatra, s akivel zeneakadémistaként muzsikált is, mit szövelt abhoz, hogy távozik Debrecenből?

– Nem örült ennek, de megértette, hogy a család az család...

■ *Kinevezésekor fontos célja volt, hogy növelje a közönség létszámát. Ezt sikerült megvalósítania?*

– Az egész kulturális kínálat regionálisan nagyon megváltozott, így nehéz az összehasonlítás. Bízom abban, hogy a publikum létszáma jelentősen nőni fog, de ilyen nagyságú változás nem következett be... Bár a fiatalok közül is többen látogatják már az előadásainkat, még nagyobb létszámra lenne szükség. A kísérlet azonban nem állt meg, hiszen az idei az első olyan évad, amikor Kocsár Balázs koncepciója alapján az általános iskolások, felső tagozatosak számára kínálunk négy-négy koncertet, amely teljesen illeszkedik a tantervükhöz. Most nem a társművészetek felé, hanem ebbe az irányba mozdultunk el, s ez talán segít majd a közönségnevelésben.

■ *Szerették volna azt is, ha más szervezésben kerülnek színre a koncertjeik. Ezzel a koncepcióval mi lett?*

– A Filharmónia is szervez nekünk hangversenyeket, ez jól működő kapcsolat, de emellett van egy helyi koncertszervezőnk is. Egy ilyen rendszeren akkor lenne érdemes változtatni, ha a város a kulturális események megszervezését még jobban centralizálná, ez azonban nagyon rosszul hangzik, mert azt jelenti, hogy az egyes intézmények önállósága sérülhetne, pedig szó sincs erről. A város mindent megtesz, hogy ne legyenek üküzések, ez azonban nagyon nehéz feladat. A kulturális élet szereplőinek összehangolása lényeges lenne, de ez évek óta csak részben sikerül, s nem tudom, hogy ennek egyáltalán van-e valamilyen megoldása... A Főnix rendezvényei is nagy versenyhelyzetet teremtenek, ez az intézmény is remekül végzi a dolgát.

■ *Bevált az a modell, amelyről néhány éve döntöttek, mely szerint a zenekarnál nincs külön vezető karmester?*

– Tökéletesen. Kocsár Balázs a művészeti vezető és a karmester is egyben, s remekül látja el ezeket a feladatokat. Az évek során beigazolódtott, jó döntés volt. Kocsár Balázs most már családostul letelepedett Debrecenben, s bár vannak külföldi felkérései, sok időt tud a zenekarral tölteni.

■ *Ön basonló területen folytatja, vagy a gazdasági területen szerzett tapasztalatát kamatoztatja a jövőben?*

– Teljesen nem tudok visszatérni, de nem is szeretnék. Hiszen kulturális területről indultam el, mint zenész, utána váltottam, majd rájöttem, egyik hivatás sem jó a másik nélkül. Az üzleti vagy pénzügyi szférának van egy óriási hátránya: vagy teljesen ellehetetleníti az embert, vagy – kedvezőbb esetben – nagyon megviseli. Ezért arra jutottam, hogy csak a kettő ötvöztetésével tudok továbblépni. Szerencsés véletlen folytán ezt így is folytathatom, ugyanis az Örkény István Színházban, amely levált a Madách Színházról, gazdasági igazgatónak kért fel Mácsai Pál. Már január 1-jétől betöltöm ezt a pozíciót. A kft.-vé alakult teátrumot sokkal könnyebb menedzselni, mint egy nagy intézményt.

■ *Tényleg jó érzésekkel távozhat Debrecenből, hiszen a felszínen teljes a béke...*

– Szerencsére a felszín alatt is ilyen a helyzet. Mindenütt akadnak belső feszültségek, de a legtöbb zenekarhoz képest valóban látok egyfajta kiegyensúlyozottságot, aminek nagyon örülök, s ami sok munkába került.

■ *Hogyan látja a jövőt? Milyen feladatok várnak az utódjára?*

– A közeljövőben a rövidtávú feladatok között elsődleges, hogy az előadóművészeti törvénynek az állami finanszírozására vonatkozó részében foglaltaknak meg tudjunk felelni. Ez azt jelenti, hogy megfelelő számú koncertet és fizető nézőt kell „produkálnunk”. A törvénynek az ezzel kapcsolatos szellemisége, az alapkoncepció nem rossz, de azokat a számokat elég nehéz teljesíteni... Akad budapesti együttes, amelynek számára ugyanilyen bajos ezt produkálni. Az első kategóriában ugyanis minimum ötven nagyzenekari koncertet kell adni, s a 22 000 fizetőnéző is komoly erőfeszítésekbe kerül. Bizonyos régiókban, például Kelet-Magyarországon ezt tényleg nem egyszerű teljesíteni. Mint ahogy említettem, a debreceni zenekarnak külön teher még, hogy a szolgáltatásának a fele elmege a színházi előadásokra... Bár be tudunk érni a célba, mindez jelentős energiába kerül. Rövid távon tehát ügyelni kell arra, hogy ezek a számok rendben legyenek, s ha lehet, mindent meg kell tenni azért, hogy a zenekar „kényelmesebben” teljesíthesse a normát. Úgy, hogy közben megmaradjanak a minőségi előadások, s jó lenne, ha hosszabb próbaperiódusokra

jutna idő. Persze nagy örömet jelentene, ha új státuszokkal bővülne a zenekar, de a váltságban erre minimális az esély...

■ *Mennyire tudják kibaszni az előadóművészeti törvény egyik újítását, az adományt?*

– Alapvetően ezt remek ötletnek tartom, óriási lehetőségek rejlenek benne, de akkor ér igazán sokat, ha az együttes magas bevétellel rendelkezik. Nálunk arról sem szabad elfeledkezni, hogy nem dolgozhatunk nagyon magas jegyárakkal. Kicsi nálunk a fizetőképés kereslet, kisebb összeget tudnak fizetni az emberek a belépőért, mint például a fővárosban. Ezt igazolja az is, hogy az ingyenes hangversenyekre tódul a nép, alig férnek el, ha azonban már csökkentett összeget is kell fizetni, akkor jóval kevesebben jönnek... Persze ahhoz, hogy sokan legyenek egy-egy koncertre kíváncsiak, népszerű darabokat kell előadni, ami nem biztos, hogy a szakmai munka javára hat... Az azonban már biztos, hogy lesz olyan nagyvállalat, amely hajlandó a mi javunkra áldozni ezt a pénzt. Sajnos, némi bizonytalankodás akadt még ősszel, hogy hogyan lehet ezt az új támogatási lehetőséget igénybe venni, így igazán idén lesz majd csak jelentős ez a bevételi forrás. Erre nagyon tudatosan is készülünk. Persze kicsit nehéz lesz megértetni a támogatókkal, hogy a pénzért cserébe nem jelenhetnek meg a szponzorok között, de ennek az adományozásnak ilyenek a kritériumai... Gazdasági emberként azonban hatalmas lehetőségnek tartom, amellyel a cégek is adót spórolnak.

■ *Az előadóművészeti törvény emellett milyen befolyással van az intézményre?*

– A hatása elvitathatatlan, de sajnos így is akad némi rossz hír erre az esztendőre, hiszen a fenntartónknak valamennyivel meg kellett húznia a nadrágszíjat. Ez azt jelenti, hogy nincsenek új álláshelyek, de szerencsére leépítésre sem kell számítani. Az így keletkező lyukakat valahogyan be tudjuk foltozni, a hangszerparkunkat azonban nem tudjuk fejleszteni. Ez sok év óta jelent gondot, mert minden esztendőben csak egy kicsit tudunk előre lépni, s most a folyamat teljesen meg fog állni... De csak erről a területről tudunk elvenni pénzt. Nagyon nagy szükség lenne a próbaterem felújítására is, de sajnos, erre sem lesz lehetőség. Pedig előbb-utóbb ez is problémát fog jelenteni...

R. Zs.